

til undtagelserne i § 32, stk. 2, fra forbudet mod natarbejde, omfatter den første gruppe her arbejde, som går ud på at tilfredsstille samfundsbehov, som i større eller mindre omfang gør sig gældende på søn- og helligdage, samt arbejde, der er nødvendigt af hensyn til bevarelsen af værdier, og forberedende eller supplerende arbejder, jfr. § 36.

Den anden gruppe svarer til de i fabrikløvens § 26 a, b og c hjemlede undtagelser, jfr. § 37.

Der kunne rejses spørgsmål om at overføre nogle af de tilfælde, hvor der hidtil i henhold til fabrikløvens § 26 a—c har måttet søges særlig dispensation, til den første gruppe, idet dispensationssystemet kan forekomme omstændeligt.

En enkelt virksomhedsgruppe, der hidtil har måttet have særlig dispensation til udførelse af helligdagsarbejde, nemlig vand-, gas- og elektricitetsværker, der ved indenrigsministeriets bekendtgørelse af 23. februar 1914 i medfør af fabrikløvens § 26 b har erholdt tilladelse til udførelse af sådanne arbejder, der er nødvendige for at holde driften vedlige, er da også medtaget under § 36, stk. 2, således at det umiddelbart ifølge selve loven er tilladt at udføre helligdagsarbejde. I øvrigt har man i overensstemmelse med den motiverede indstilling fra det sagkyndige udvalg fastholdt princippet, hvorefter der kræves dispensation i hvert enkelt tilfælde, jfr. § 37.

Med hensyn til de i § 36 angivne undtagelser bemærkes følgende:

ad 1). Lignende grunde som de, der har medført, at man undtager de i § 32, stk. 2, nr. 1—4 og 10—16 nævnte virksomheder fra natarbejdsforbudet, taler for at undtage dem fra forbudet mod arbejde på søn- og helligdage, hvorfor det foreslås at undtage dem fra dette forbud. Med hensyn til den under nr. 13 nævnte undtagelse bemærkes særlig, at vagttjeneste ikke anses for omfattet af det i fabrikløvens § 26 indeholdte forbud mod arbejde på folkekirkens søn- og helligdage, hvorfor det stemmer med hittidig praksis at undtage sådan tjeneste fra forbudet.

Med hensyn til den under nr. 15 omhandlede undtagelse vedrørende forberedende eller supplerende arbejder, der af hensyn til arbejdets normale gang nødvendigvis må udføres, skal det anføres, at en tilsvarende undtagelsesbestemmelse formentlig bør være gældende for søn- og helligdages vedkommende, idet arbejdets normale gang på hverdage ellers kunne lide skade. Bestemmelsen vil formentlig særlig

finde anvendelse på afsluttende, udfyldende eller forberedende arbejder i virksomheder med hverdagsdøgndrift. Ifølge § 27, 1. pkt., i fabrikløven af 1913 kan tilsynet meddele tilladelse til på folkekirkens helligdage at foretage uopsættelige arbejder, såsom nødvendige renselser og istandsættelser af maskiner og arbejdsredskaber. Den nævnte tilladelse skal ifølge § 8 i forskrifterne for fabriktilsynets virksomhed meddeles skriftlig af den pågældende fabrikinspektør efter henvisning fra vedkommende virksomhed. Tilladelsen — som kun kan meddeles for visse aldeles bestemte arbejder, der må anses for nødvendige til vedligeholdelse af den normale drift på ugens hverdage, på hvilke de af antagelige grunde ikke kan udføres, således kedelrensning, særlig hvor der ikke findes reservekedler, eftersyn og småreparationer af drivværk og driftsmaskiner, navnlig i virksomheder med kontinuerlig drift — kan meddeles som gældende „indtil videre“, hvor de pågældende arbejder i virksomheden efter fabrikinspektørens skøn nødvendigvis må gentages med bestemte mellemrum, men i andre tilfælde kun gældende for den enkelte dag. Der kan således efter den gældende lovgivning i ret vidt omfang meddeles stående tilladelse til udførelse af helligdagsarbejde, men da det må anses for unødigt at kræve særlig tilladelse indhentet, har forslaget udtrykkeligt undtaget de nævnte arter af arbejde fra forbudet, idet det da på samme måde som med hensyn til andet helligdagsarbejde af tilsynet må påses, at den ved loven givne undtagelsesbestemmelse ikke misbruges, f. eks. til at holde virksomheden i normal drift de pågældende helligdage. Som anført i bemærkningerne til § 32, nr. 15, foreslås bestemmelsen formuleret ret vidt, således at det vil være tilladt at udføre arbejde på søn- og helligdage for at holde andre virksomheder i regelmæssig gang.

ad 2). I den gældende fabrikløve er dagblade de eneste virksomheder, der har en lovfæstet tilladelse til udførelse af søn- og helligdagsarbejde, idet det i fabrikløvens § 26, sidste stykke, er fastsat, at sætning og trykning af dagblade er forbudt på folkekirkens helligdage fra kl. 9 morgen til kl. 12 nat, hvoraf altså følger, at fremstilling af dagblade er tilladt i den øvrige del af søndagsdøgnet. Forbudet blev ved indenrigsministeriets bekendtgørelse af 2. februar 1918 lempet, idet ministeriet i henhold til fabrikløvens § 26 c tillod, at sætning og trykning samt reproduktionsarbejde for morgen-dagblade indtil videre „under de herskende overordentlige forhold“ kunne